

Notitie

Contactpersoon Bas Bakker (+31 57 06 99 34 1 / +31 62 50 73 56 2)

Datum 1 maart 2013

Kenmerk N014-1205912BKR-mfv-V01-NL

Toetsing beschermde natuurwaarden bestemmingsplan Neerbosch-West

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

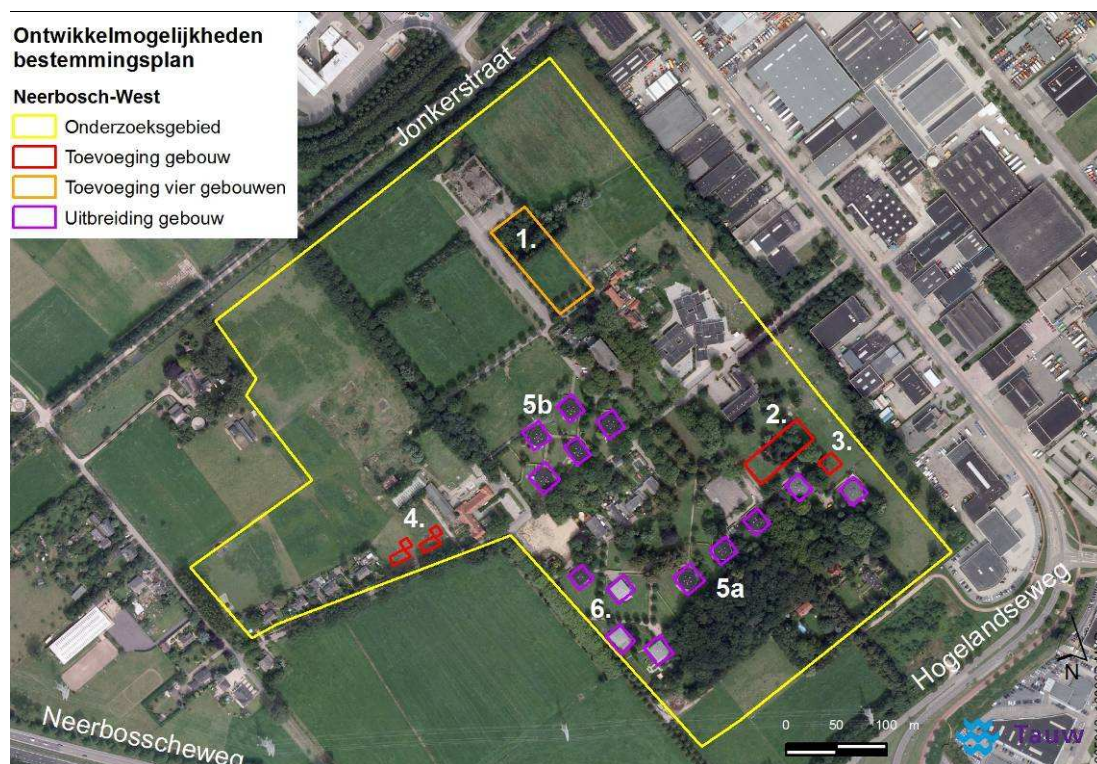
In opdracht van de gemeente Nijmegen heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties vanuit natuurwetgeving voor het nieuwe bestemmingsplan voor Neerbosch-West.

In deze notitie wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

De planlocatie is gelegen in het westen van Nijmegen. Het gebied wordt omsloten door de Neerboscheweg (A73) in het zuiden, de Jonkerstraat in het westen en de Hogelandseweg in het noorden en oosten. In het noorden en oosten van het plangebied ligt een bedrijventerrein. In het zuiden ligt een woonwijk. In het noorden en westen liggen akkers en een waterzuiveringinstallatie.

De gemeente stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het gebied. Dit plan heeft een conserverend karakter. Het biedt echter ook mogelijkheden voor uitbreiding van bestaande gebouwen en nieuwbouw. De locaties waar het bestemmingsplan nieuwe ontwikkelingsruimte biedt, zijn weergegeven in figuur 1.1.

Figuur 1.1 Onderzoeksgebied Neerbosch-West en ontwikkelmogelijkheden bestemmingsplan. De nummers geven de ontwikkellocaties aan. De beschrijving van deze gebieden vind u in §1.3

In een straal van twee kilometer liggen geen gebieden die zijn beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998 of als Ecologische Hoofdstructuur. Gezien het karakter en omvang van de ingreep worden effecten op deze gebieden niet verwacht. Deze toetsing richt zich daardoor alleen op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet.

De en Flora- en faunawet kent de volgende typen bescherming:

- **Zorgplicht:** geldt voor alle planten en dieren, beschermd en onbeschermd. Hierin staat dat iedereen voldoende zorg moet dragen om voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is, negatieve effecten op in het wilde planten en dieren te voorkomen. Omdat dit een algemene regel is, wordt dit in deze toetsing verder buiten beschouwing gelaten

- Bescherming van soorten van:
 - Tabel 1: Deze soorten zijn beschermd, maar bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Daarom worden effecten op deze groep in deze toets niet nader getoetst
 - Tabel 2 en 3: Deze soorten zijn zwaarder beschermd. Bij werkzaamheden die voortkomen uit het bestemmingsplan moet negatief effect op deze soorten worden voorkomen of gemitigeerd. Afhankelijk van de soort en het type ontwikkeling, kan het noodzakelijk zijn te werken met een ecologisch werkprotocol of een ontheffing

1.2 Methode

De mogelijke aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
[Broekhuizen et al. 1992; EIS, 2013; Floron, 2011; Hustings en Vergeer, 2002; Limpens et al. 1997; Naturalis 1999-2010; Ravon, 2013; Sovon, 2013]
- Een oriënterend veldbezoek op 27 februari 2012

Bij het oriënterend veldbezoek is bepaald of de zwaarder beschermde soorten die voorkomen in de omgeving ook verwacht worden voor te komen binnen het plangebied. Dit is vooral afhankelijk van de typen biotopen die hier aanwezig zijn. In de effectbeoordeling is vervolgens bepaald tot in hoeverre het plan effect heeft op deze soorten.

1.3 Uitgangspunten

Bij deze toetsing is uitgegaan van de volgende punten:

- Er zijn alleen binnen de nieuwe bouwvlakken, nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Voor de uitbreidingsmogelijkheden van bouwvlakken is herontwikkeling mogelijk
- Buiten de nieuwe bouwvlakken en uitgebreide bouwvlakken, vinden geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats
- Groenstructuren buiten de nieuwe bouwvlakken en uitgebreide bouwvlakken blijven ongemoeid
- Herbouw of nieuwbouw is qua karakter gelijk aan dat van de huidige gebouwen in het plangebied. Dit heeft betrekking op gebouwgrootte, intensiteit van gebruik, licht- en geluidproductie en uitstoot van vervuilende stoffen

1.4 Huidige situatie

Onderzoeksgebied

Het plangebied is hoofdzakelijk in gebruik voor de opleiding van jongeren. Er zijn meerdere school- en huisvestingsgebouwen in het plangebied aanwezig. Daarnaast zijn er enkele burgerwoningen aanwezig en een museum. Het groen in het gebied bestaat uit weiden, tuinen, een moestuin, bosschages en bomenrijen.

Ontwikkelmogelijkheden

Op vier verschillende locaties geeft het bestemmingsplan de ontwikkelingsmogelijkheid voor een gebouw, of een groep gebouwen. Deze locaties zijn met nummers weergegeven in figuur 1.1. Hieronder is beschreven wat voor type biotopen (potentiële leefgebieden) aanwezig zijn op deze locaties.

Figuur 1.2 Locaties nieuwe ontwikkelingsruimte (nummers komen overeen met locaties weergegeven in figuur 1.1)

Locaties met nieuwe ontwikkelmogelijkheden

1. Op deze locatie komt een ontwikkelingsmogelijkheid voor vier nieuwe gebouwen. Voor het gemak zijn deze bouwvlakken in de toetsing samengenomen. De conclusies per bouwvlak zijn niet wezenlijk verschillend. In het zuidelijk deel van deze locatie ligt een vrij recent aangelegde moestuin en een grasveld. In het noordelijk deel staat een bosschage. De bomen hebben een diameter tot een halve meter. Ze bevatten geen geschikte hollen voor verblijfplaatsen van vogels of vleermuizen. Er zijn ook geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen in de bomen binnen dit bestemmingsvlak
2. Locatie 2 betreft een geitenweide met daarin enkele bomen. In deze bomen zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen of voor hollen die geschikt zijn als verblijfplaats van vogels of vleermuizen
3. Deze locatie grenst aan locatie 2. Het betreft een paardenweide, met daarin enkele bomen. De dikste boom heeft een diameter van ongeveer één meter. Hierin bevinden zich geen jaarrond beschermde vogelnesten of geen geschikte hollen voor verblijfplaatsen van vogels of vleermuizen
4. Deze locatie betreft weide. Het ligt naast een huizenrijtje, aan een doorgaande weg met daarlangs een bomenrij

Locaties met uitbreidingsmogelijkheden

5. Deze locatie betreft bestaande bebouwing, in de vorm van woningtype 1 (zie figuur 1.3). De bestaande bebouwing heeft platte daken en veel glas (ramen). De gevels bieden geen geschikte invliegopeningen voor verblijfplaatsen van vleermuizen zoals boeiboorden of open voegen in de spouwmuur
6. Deze locatie betreft bestaande bebouwing, in de vorm van woningtype 2 (zie figuur 13, rechtsboven) plus één locatie waar bebouwing recent is verwijderd (zie figuur 1.2, rechtsonder). De laatstgenoemde locatie betreft een omgewoeld gazon, zonder bomen. De bestaande bebouwing heeft platte daken. De gevels bieden geen geschikte invliegopeningen voor verblijfplaatsen van vleermuizen zoals boeiboorden of open voegen in de spouwmuur

5. Woningtype 1

6. Woningtype 2

5a. Roekenkolonie

6. Onbebouwd bouwvlak

Figuur 1.3 Locaties uitbreidingsruimte (nummers komen overeen met locaties weergegeven in figuur 1.1)

2 Toetsing beschermde natuurwaarden

2.1 Effectbeoordeling beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft tot in hoeverre de ontwikkelingsmogelijkheden van het bestemmingsplan mogelijk effect hebben op zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) die aanwezig zijn in het plangebied. Op basis hiervan wordt omschreven of het bestemmingsplan redelijkerwijs uitvoerbaar is vanuit de Flora- en faunawet. Daarbij is aangegeven hoe op projectniveau, dus bij daadwerkelijke benutting van de ontwikkelmogelijkheden, rekening moet worden gehouden met de Flora- en faunawet.

Flora

Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde planten aangetroffen. Deze worden hier ook niet verwacht, gezien het sterk gecultiveerde karakter van het gebied. Effecten op zwaarder beschermde planten zijn daarom uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

De enige soorten van deze groep die op basis van biotoop en verspreiding zijn te verwachten in het plangebied, zijn steenmarter en eekhoorn. Beide soorten kunnen af en toe foerageren in het plangebied. Gelet het conserverend karakter van het bestemmingsplan en de groene omgeving in het zuidwesten, is er voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Er geen verblijfplaatsen aangetroffen van de soorten ter plaatse van de ontwikkellocaties. De biotopen binnen de ontwikkellocaties zijn hiervoor ook niet geschikt. Voor de eekhoorn betekent dit dat er geen hoge bomen binnen bosrijk gebied liggen. Voor de steenmarter betekent dit dat de gebouwen intensief worden gebruikt en dat er weinig onverstoorde én toegankelijke schuilplekken zijn.

De ontwikkelmogelijkheden van het bestemmingsplan hebben geen effect op zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren. Daarom zijn er geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan of noodzakelijke maatregelen op projectniveau.

Vleermuizen

Vleermuizen maken in hun leefgebied gebruik van verschillende biotopen.

1. Zij verblijven in gebouwen of grote bomen met holtes
2. De vliegen langs lijnvormige landschapselementen zoals rijen bomen of gebouwen
3. Ze foerageren vooral in bosschages en bos en boven water

Aan deze drie typen leefgebied is hieronder getoetst.

1. De ontwikkelmogelijkheden hebben geen effect op verblijfplaatsen van vleermuizen. Er zijn geen geschikte bomen met holtes aanwezig binnen de ontwikkellocaties. De gebouwen met uitbreidingsmogelijkheden zijn ongeschikt als verblijflocaatie, vanwege het ontbreken van geschikte invliegopeningen zoals open stootvoegen in een spouwmuur of boeiboorden
2. De ontwikkelmogelijkheden hebben mogelijk effect op vliegroutes van vleermuizen. Deze effecten zijn echter op projectniveau te voorkomen. Daarom is het bestemmingsplan op dit punt redelijkerwijs uitvoerbaar. Het gaat in dit geval vooral om de ontwikkelmogelijkheid op locatie 4 (zie figuur 1.1). De bomenrij langs deze locatie is een verbindend element in het landschap, en daarom bijzonder geschikt als vliegroute voor vleermuizen. Als de ontwikkelruimte in het bestemmingsplan wordt benut voor nieuwbouw, herbouw of grondige verbouwing, moet lichtverstoring van deze vleermuizen worden voorkomen. Dit doet men door geen bouwverlichting bij nacht te gebruiken in de actieve periode van de vleermuis (maart tot en met oktober)
3. De bosschages en boomgroepen in het onderzoeksgebied zijn geschikt voor vleermuizen om te foerageren. Net als bij vliegroutes, geldt dat lichtverstoring van foeragerende vleermuizen moet worden voorkomen. Voor alle ontwikkelingsmogelijkheden en uitbreidingsmogelijkheden geldt daarom dat er geen bouwverlichting bij nacht mag worden aangelaten in de periode maart tot en met oktober

Vogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Deze periode loopt globaal van maart tot en met juli. Daarnaast is de vaste verblijfplaats en functionele omgeving van een klein aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Bij de beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën. Nesten van categorieën 1 tot en met vier zijn jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn alleen in bijzondere gevallen jaarrond beschermd, als bijvoorbeeld de soort in omgeving zeer weinig broedt.

Tijdens het veldbezoek zijn diverse algemeen voorkomende broedvogels waargenomen, waaronder houtduif, merel en verschillende mezen. Ook zijn er soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, namelijk buizerd en roek.

Jaarrond beschermde nesten

Er is geen nest van de buizerd aangetroffen binnen het plangebied. Daarom zijn er vanuit de bescherming van deze soort geen voorwaarden voor het bestemmingsplan. Er is wel een kolonie roeken aangetroffen in het eikenbos in het zuidoosten van het plangebied, ter plaatse van code 5a in figuur 1.1. Deze kolonie is jaarrond beschermd. De dieren kunnen hinder ondervinden van bouwwerkzaamheden tijdens de broedperiode.

In deze periode is de groep het meest kwetsbaar. Daarom geldt voor de gebouwgroepen 5a en 6, dat niet mag worden herbouwd / grondig verbouwd tijdens de broedperiode van de roek. Deze periode loopt ongeveer van januari t/m juni. Hetzelfde geldt voor nieuwbouw op locaties 2 en 3. Het uitgangspunt is hierbij dat het type bebouwing qua grootte, intensiteit van gebruik, verlichting en geluidsproductie vergelijkbaar is met het huidige. Als deze aanbevelingen in de projectfase in acht worden gehouden, is het bestemmingsplan redelijkerwijs uitvoerbaar op dit punt.

Niet-jaarrond beschermde nesten

Op een aantal nieuwe bouwvlakken staan bomen. De locaties zijn aangegeven in figuur 1.1. met de nummers 1, 2 en 3. In deze bomen kunnen vogels broeden waarvan de nesten alleen tijdens de broedperiode beschermd zijn, zoals de houtduif, merel en koolmees. Voor soorten met nesten van categorie 5 geldt dat er voldoende alternatieve nestlocaties aanwezig zijn in de omgeving. Daarom volstaat voor deze soorten ook de bescherming tijdens het broedseizoen. Daarom wordt geadviseerd de bomen, indien noodzakelijk, te verwijderen buiten de broedperiode. Deze periode loopt globaal van maart tot en met juli. Als deze aanbevelingen in de projectfase in acht worden gehouden, is het bestemmingsplan redelijkerwijs uitvoerbaar op dit punt.

Vissen en amfibieën

Vissen en amfibieën zijn gebonden aan oppervlaktewater en de directe omgeving daarvan. Dit bevindt zich niet binnen het onderzoeksgebied of direct daarbuiten. Daarom zijn effecten op zwaarder beschermde vissen en amfibieën uitgesloten.

Reptielen

Zwaarder beschermde reptielen komen doorgaans voor in zeer specifieke biotopen, zoals heideterreinen of bossen. De biotopen binnen het plangebied zijn voor deze soorten ongeschikt. Daarom zijn effecten op zwaarder beschermde reptielen uitgesloten.

Libellen

In omgeving van het plangebied komt de rivierrombout voor. Deze soort leeft langs rivieren. Het gaat dan vooral om zandstrandjes. Dergelijk biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied. De aard van de ontwikkelingen en de ruime hoeveelheid aan alternatief vergelijkbaar leefgebied, maakt echter dat negatieve effecten op deze soort zijn uit te sluiten.

Dagvlinders en overige ongewervelden

Diverse dagvlinders en overige ongewervelden hebben in de Flora- en faunawet een zwaarder beschermde status. Geen van deze soorten komt echter voor in omgeving van het plangebied. Deze soorten leven ook voornamelijk in zeer specifieke biotopen, zoals grote oude bossen of heidevelden. Op basis van deze informatie worden de soorten niet binnen het plangebied verwacht, en zijn effecten daarmee uitgesloten.

3 Conclusies natuurwetgeving

Het bestemmingsplan is vanuit de natuurwetgeving redelijkerwijs uitvoerbaar. Hierbij geldt wel dat bij het benutten van de ontwikkelingsmogelijkheden (in de uitvoeringsfase) rekening moet worden gehouden met een aantal voorwaarden op basis van de Flora- en faunawet. De conclusies van de toetsing aan de Flora- en faunawet zijn schematisch samengevat in onderstaande tabel. Zij zijn gebaseerd op de uitgangspunten die zijn genoemd in §1.4.

Tabel 3.1 Conclusies Flora- en faunawettoetsing

Soortgroep	Soorten planlocatie	Voorwaarde
Flora	<i>Niet aanwezig</i>	
Grondgebonden zoogdieren	<i>Negatieve effecten op eekhoorn en steenmarter zijn uitgesloten, andere soorten zijn niet verwacht</i>	
Vleermuizen	<i>Negatieve effecten uitgesloten als aan voorwaarden tijdens uitvoeringsfase wordt voldaan</i>	<i>Geen gebruik van bouwverlichting bij nacht</i>
Broedvogels <i>tijdens broedseizoen</i>	<i>Negatieve effecten uitgesloten als aan voorwaarden tijdens uitvoeringsfase wordt voldaan</i>	<i>Geen werkzaamheden tijdens broedperiode</i>
Broedvogels vaste verblijfplaatsen	<i>Negatieve effecten op de roek zijn uitgesloten als aan voorwaarden tijdens uitvoeringsfase wordt voldaan, andere soorten niet verwacht</i>	<i>Geen nieuw- of herbouw tijdens broedperiode roek</i>
Vissen en amfibieën	<i>Niet aanwezig</i>	
Libellen	<i>Negatieve effecten op rivierrombout zijn uitgesloten, andere soorten zijn niet verwacht</i>	
Dagvlinders en overige ongewervelden	<i>Niet verwacht</i>	

Uitgaande van de in deze notitie beschreven uitgangspunten zijn er geen belemmeringen ten aanzien van de Flora- en faunawet te verwachten voor het bestemmingsplan. Op projectniveau dienen mogelijke effecten voorkomen te worden voor vogels en vleermuizen.

Voorwaarden bij realisatie ontwikkelmogelijkheden

Geen bouwverlichting bij nacht

Het plangebied is leefgebied van vleermuizen. Grote, uitstralende verlichting bij nacht kan vleermuizen verstoren. Daarom mag bij bouwwerkzaamheden geen bouwverlichting worden aangelaten bij nacht in de actieve periode van vleermuizen (van maart tot en met oktober).

Geen werkzaamheden tijdens broedperiode - algemeen

Op een deel van de bouwvlakken waar nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, staan bomen en struiken. Algemeen voorkomende broedvogels kunnen hierin nestelen. Broedende vogels zijn tijdens de broedperiode (globaal van maart tot en met juli) beschermd. Uitgangspunt is dat werkzaamheden niet in de broedperiode uitgevoerd worden. Indien de werkzaamheden wel in het broedseizoen uitgevoerd worden, dan dient een ter zake kundige op het gebied van vogels bepalen of er broedende vogels aanwezig zijn en wat hier de eventuele consequenties van zijn.

Geen boomkap tijdens broedperiode – roek

Ten zuidoosten van het plangebied staat een eikenbos met daarin een roekenkolonie. Herbouw, structurele verbouw of nieuwbouw op de bouwvlakken rondom deze kolonie kan de dieren tijdens de broedperiode verstoren. Daarom mogen deze werkzaamheden in de periode van januari tot en met juni niet worden uitgevoerd. Het gaat om de locaties 2, 3, 5a en 6 die zijn aangegeven in figuur 1.1.

Uitgangspunt: vergelijkbaar gebruik

Zoals ook in de uitgangspunten van deze notitie is omschreven, dient het gebruik qua karakter van nieuwe gebouwen gelijk te zijn aan dat van de huidige bebouwing in het plangebied. Dit houdt in, dat nieuwe gebouwen niet groter zijn dan de huidige, intensiever worden gebruikt of veel meer licht, geluid of vervuilende stoffen produceren. Met name in de directe omgeving van de roekenkolonie is dit van groot belang.

4 Literatuur

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[EIS, 2013]

Stichting European Invertebrate Survey (EHS) – Nederland

www.EIS-Nederland.nl

[Floron, 2011]

Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen. KNNV Uitgeverij, Zeist.

[Hustings, F. en Vergeer, J-W. 2002]

Atlas van de Nederlandse Broedvogels. 1998-2000.

SOVON. ISBN 90-5011-161-0. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Naturalis, 1999-2010]

Serie Nederlandse Fauna. Boekenreeks soortinformatie en –verspreiding per soortgroep. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

[Ravon, 2013]

Reptielen amfibieën vissen onderzoek Nederland. Soorten. Verspreiding per soortgroep.

www.ravon.nl

[Sovon, 2013]

Stichting vogelonderzoek Nederland.

www.sovon.nl